

ТИПОВА ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Здоров'я, безпека та фізична культура в закладі освіти»

Розробник(и): Центр підвищення кваліфікації та професійного розвитку ім. В.Вернадського

Рецензент(и): В.О. директора ЦПКПР ім.Вернадського Олексій АНТОНЕНКО

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми – Нові інтегровані курси «Здоров'я, безпека та добробут», предмет «Захист України», оновлені програми з фізичної культури та вимоги до безпеки освітнього середовища в умовах війни потребують від педагогів сучасних знань і практичних навичок. Програма зосереджена на прикладних уміннях, які безпосередньо впливають на здоров'я та безпеку дітей.

Цільова група: Учителі фізичної культури, основ здоров'я, курсу «Здоров'я, безпека та добробут», предмета «Захист України», класні керівники, працівники, відповідальні за охорону праці та безпеку в закладі освіти.

Професійний стандарт: «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024)

Напрями підвищення кваліфікації (відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800):

- розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій)
- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 1 до 30 годин (0,03–1 кредиту ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному документі зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми – Програма реалізується дистанційно короткими освітніми компонентами (від однієї години): методичні роз'яснення, алгоритми дій, демонстрація вправ і прийомів, практичні завдання для уроку та заходів закладу.

Програма має модульну структуру: модуль відповідає напрямку підвищення кваліфікації, кожна тема модуля є логічно завершеним освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг одного освітнього циклу формується накопиченням обраних тем.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Вид підвищення кваліфікації: курси (навчання за програмами підвищення кваліфікації)

Мета підвищення кваліфікації – Розвиток здоров'язбережувальної та предметно-методичної компетентностей педагогів для навчання дітей здорового і безпечного способу життя та фізичного розвитку.

Завдання підвищення кваліфікації:

- ознайомити з вимогами модельних програм з фізичної культури, основ здоров'я, курсу «Здоров'я, безпека та добробут» і предмета «Захист України»
- опанувати методики навчання безпечної поведінки і домедичної допомоги
- показати сучасні підходи до фізичного виховання з урахуванням стану здоров'я учнів
- сформувати знання з організації охорони праці та безпеки освітнього середовища

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- здоров'язбережувальна компетентність
- предметно-методична компетентність
- здатність до організації безпечного освітнього середовища
- оцінювально-аналітична компетентність

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Учасники зможуть викладати курси здоров'я, безпеки і фізичної культури за чинними програмами, навчати дітей безпечної поведінки, надавати домедичну допомогу та дотримуватися вимог безпеки в закладі освіти.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання практичних і самостійних завдань теми, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план побудовано за модулями: фізична культура, основи здоров'я, здоров'я, безпека та добробут, захист України, охорона праці. Тема

модуля є коротким самостійним освітнім компонентом обсягом від 1 години; проходження всіх тем не є обов'язковим.

№	Модуль (напрямок)	Кількість тем	Лекції, год (на тему)	Самостійна робота, год (на тему, мін.–макс.)	Усього, год (на тему, мін.–макс.)
1	Фізкультура	4	1	0–29	1–30
2	Основи здоров'я	3	1	0–29	1–30
3	Здоров'я, безпека та добробут	3	1	0–29	1–30
	Разом тем у програмі	10			

Перелік тем за модулями

Модуль 1. Фізкультура (4 тем)

1. Фізична культура через гру: практичний курс з організації занять Рінго для різних вікових груп.
2. Ефективне оцінювання на уроках фізкультури. Робота за групами результатів
3. Сучасний урок фізкультури як запит сьогодення
4. Рух і знання: інтеграція фізкультури з навчальними предметами для розвитку гармонійної особистості

Модуль 2. Основи здоров'я (3 тем)

1. Основи здоров'я. Психічна і духовна складові здоров'я
2. Формування потреби в здоровому способі життя на уроках основ здоров'я
3. Самореалізація особистості. Профорієнтаційна робота на уроках основ здоров'я

Модуль 3. Здоров'я, безпека та добробут (3 тем)

1. Протидія фейкам. Вплив ЗМІ на здоров'я і поведінку людей. Комп'ютерна безпека. Безпека у мережі Інтернет
2. Способи протидії паніці. Практичні інструменти для інтегрованого курсу "Здоров'я, безпека і добробут"
3. Формування відчуття безпеки в учнів на уроках інтегрованого курсу "Здоров'я, безпека і добробут"

Нові теми програми розміщуються в каталозі курсів на сайті rko.ua.

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Фізкультура

Мета модуля: Розвиток здатності вчителя мотивувати учнів до здорового способу життя.

Завдання модуля:

- Впровадження ігрових видів спорту НУШ
- Методика проведення занять у дистанційному форматі

- Основи домедичної допомоги

Модуль 2. Основи здоров'я

Мета модуля: Формування готовності вчителя до навчання учнів правилам безпеки в різних ситуаціях.

Завдання модуля:

- Алгоритми дій у надзвичайних ситуаціях
- Формування навичок здорового харчування
- Профілактика шкідливих звичок у підлітків

Модуль 3. Здоров'я, безпека та добробут

Мета модуля: Розвиток здатності вчителя формувати культуру безпеки.

Завдання модуля:

- Психологія благополуччя та самореалізації
- Методика проведення занять у форматі тренінгу
- Оцінювання в курсі добробуту

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Академічна доброчесність у середній школі: методичні рекомендації. URL: <https://tinyurl.com/chesnist>
2. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL: <https://bit.ly/3YITGVN>
3. Бех І. Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. Рідна школа. 2011. №8-9.
4. Бізнес-планування: навч. посіб. / Т.Г.Васильців, Я.Д.Кочмарик, В.І.Блонська, Р.Л.Лупак. Київ: Знання, 2013. 207 с.
5. Біла книга. Діяльнісний підхід у школі./ Р. Паркер, Б.С. Томсен. The LEGO Foundation, 2019. 75 с. URL: <https://cutt.ly/H1FE8Wу>
6. Біла книга. Навчання через гру та діяльнісний підхід: огляд доказів./Дж.М.Зош, Е.Дж.Хопкінс, Х.Дженсен, К.Лю, Д.Ніл, К.Хірш-Пасек, С.Л.Соліс, Д.Вайтбред. The LEGO Foundation, 2017. 39 с. URL: <https://cutt.ly/h1FRr1i>
7. Богомольний Б.Р., Кононенко В.В. Медицина екстремальних ситуацій: навч. посіб. Одеса: Одеський держ. мед. ун-т, 2001. 412 с. URL: <https://bit.ly/3Вурwоl>
8. Вознюк Т.В. Сучасні ігрові види спорту: теорія та методика викладання: навчальний посібник. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю., 2017. 248 с. URL: <https://bit.ly/3WzIDHA>
9. Волощенко О., Козак О. Інтеграція медіаграмотності у навчальний предмет «Я досліджую світ» : навчально-методичний посібник. Київ : Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.
10. Гайдученко С. О. Мотивація персоналу. Харків : ХНУМГ, 2013. 111 с.
11. Грицак Я., Комаров О. Шлях становлення української ідентичності. 2021 р. URL: <https://bit.ly/3ERW4L5>
12. Даниленко Л.І. Пізнавальні завдання до розділу «Людина»: навч. методичний посібник / Л.І. Даниленко. Черкаси: Редакційно-видавничий відділ Черкаського ОІПОП, 2013. 68 с.
13. Данило Косенко. Як створити шкільний простір, що мотивуватиме учнів навчатися. URL: <https://bit.ly/3kM3eY4>
14. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://bit.ly/3ifCKgF>
15. Деякі питання організації та проведення супервізії: наказ МОН від 18.10.2019 р. №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>
16. Дубицкий А.Е., Семенов И.А., Чепкий Л.П. Медицина катастроф. Київ: Здоров'я, 1993. 462 с.
17. Інновації, що приносять результат / упоряд. Т. М. Загорулько. Харків : Основа, 2016. 158 с.
18. Інструменти для оцінювання рівня безпеки, комфорту та здоров'я школи і планування змін. URL: <https://bit.ly/3kLtGkM>
19. Книш І. В. Кліпове мислення як норма та прояв геніальності. Нові виміри духовності на початку ХХІ століття : матеріали VI Міжнародної on-line конференції (24-25 травня 2018 року, Сумський державний університет) / за ред. проф. І. П. Мозгового. Суми : ФОП Цьома С. П., 2018. С. 48-49.
20. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст. 458.
21. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, №34-35, ст. 458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
22. Конвенція про права дитини. 1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text

23. Коноваленко Ю. Тьютори, Едвайсери, Коучі, Фасилітатори, Ментори, Наставники – розбираємось хто це. 2017. URL: <https://bit.ly/3UjIRjX>
24. Линьов К. Концепція розвитку закладу освіти: з чого починати (част. 1). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=WMiLcW77tyM> .
25. Методичні рекомендації для закладів загальної середньої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. - К., 2021. - URL : <https://academiq.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/Metodychni-rekomendatsiyi-dlva-serednih-shkil-l-Lpdf~>
26. Новак В. О. Організаційна поведінка: підручник / В. О. Новак, Т.Л.Мостенська, О. В.Ільєнко. Київ: Кондор, 2013. 498 с.
27. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування у школі – це міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWB2eB>
28. Повстин О. В. Інтеграція знань як один з дидактичних принципів сучасної освіти. URL: http://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/files/povstyn_10.pdf
29. Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту : Постанова КМУ від 27.09.2017 №733. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>
30. Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
31. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях: навчально-методичний посібник / за загальною редакцією Е. А. Пінковської, Т. В. Черкашиної. Укладач А. В. Аносова. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2018. 152 с.
32. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
33. Скидан М.А., Євдін О.М. , Могильниченко В.М., Горіцький О.В., Жихарев О.П., Крикун О.М. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / за заг. редак. М.А. Скидана. Київ: Атіка-Н, 2007. 92 с.
34. Фінанси : збірник тестових завдань. І. І. Біломістна. Харків : ХІБС УБС НБУ, 2010. 64 с.
35. Шаблони для створення презентацій. URL: <http://teach-inf.at.ua/load/prafika/49>
36. Шість цеглинок методичний посібник / упор. О. Рома – The LEGO Foundation, 2018. 35с. URL: <https://cutt.ly/b0zhk4l>
37. Штомпка П. Доверие в эпоху глобализации. Социальная политика и социология. 2006. № 4. С. 8-15.
38. Щербак О.І., Софій Н.З., Бович Б.Ю. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2014. 136 с.
39. What Is Flipped Learning? URL: <http://surl.li/eakyu>
40. Yarborough C. and FedescoH. Motivating Students. URL: <http://surl.li/earpm>

Додаткова література:

1. Бех І. Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. Рідна школа. 2011. №8-9. С. 9-14.

2. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. Вища освіта України. № 3. 2008. С. 23-30.
3. Деякі питання організації та проведення супервізії : наказ МОН від 18.10.2019 №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>
4. Навчальна кінезіологія: проста гімнастика для мозку. URL: <https://bit.ly/3XKqdVt>
5. Овчаренко О.П., Лазар А.П., Матюшко Р.П. Основи радіаційної медицини: навч. посібник. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2002. 208 с.
6. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування у школі – міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWB2eB>
7. Піроженко, Т.О., Соловійова, Л.І. та ін. Ціннісні орієнтації дитини у дорослому світі: навчально-методичний посібник. Київ. Видавничий дім «Слово». 2017. 89 с.
8. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с. URL: <https://bit.ly/3uQpcxT>
9. Capt V. L'enseignement du français et le défi du numérique. URL: <http://surl.li/earop>
10. DLL 10: DaF für Jugendliche: Deutsch als Fremdsprache.Klett Sprachen GmbH, 2016. 199 s.
11. Lesen, Schreiben, Hören, Spielen, Sprechen: Deutsch lernen im Internet. URL: <http://surl.li/eakxx>
12. Smit R. Formative Beurteilung im kompetenz- und standardorientierten Unterricht. URL: <http://surl.li/eakye>

Керівник ПО «Центр підвищення
кваліфікації та професійного розвитку імені
В.Вернадського»
ЗЕМЛЯНА В.Т.

Дата затвердження: 15.09.2026 р.